

ARNOLD LUCIEN MONTANDON SI RELAȚIILE LUI CU LUMEA ȘTIINȚIFICĂ INTERNAȚIONALĂ

Angela PETRESCU¹, Iorgu PETRESCU²
angelap@antipa.ro

Abstract: The name of Arnold Lucien Montandon will remain for ever connected with the name of the „Grigore Antipa” National Museum of Natural History, where he worked between 1896 and 1907, where could be find a large part of his great collections. His memory was glorified by Igor Sienkiewicz and Gabriela Andrei, custodians of Heteroptera collection. Even that, his overwhelmed personality of this scientist, remained almost unknown for the Romanian zoologists and in the same time open new doors for those who want to study his life and his scientific work. Reading his papers, the catalogues of collections he gathered and donated for that museum, published papers appeared in numerous foreign journals, where he described more than 544 new species, we discovered a disappeared world, the world in which Arnold Lucien Montandon lived and created. We realized that in his entire scientific career Montandon knew and corresponded with a great number of world personalities from the domain of Zoology, from whom he received material for study or sent material to them, people who helped him in identifying different species of Insects (Coleoptera, Diptera, Lepidoptera, etc.). We tried to make a synthesis with names and scientific concerns of those we know that had contacts with Montandon.

¹ Cercetător științific gr. III la Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa”, București.

² Cercetător științific gr. II la Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa”, București; membru asociat al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

Unfortunately we didn't find any piece of his vast correspondence with different scientific personalities from the whole world: France, England, Finland, Belgium, Hungary, USA, Ecuador, etc.

Keywords: Montandon, Heteroptera, collection, scientific community, personalities.

Numele lui Arnold Lucien Montandon va rămâne veșnic legat de numele Muzeului Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa”, unde a lucrat din 1896 până în 1907 și unde se află astăzi o parte a impresionantei sale colecții. Memoria lui a fost cinstită prin lucrări publicate de Igor Sienkiewicz (1964) și Gabriela Andrei (1981, 2006), custozii ai colecției de heteroptere. Cu toate acestea, personalitatea copleșitoare a acestui om de știință, rămâne în continuare aproape necunoscută lumii zoologilor din România și în același timp deschide uși noi în necunoscut pentru cei care vor să-i cerceteze viața și opera științifică. Cercetând lucrările publicate despre el, cataloagele colecțiilor alcătuite pentru muzeu sau donate, lucrările publicate în numeroase reviste din străinătate, unde descrie peste 500 de specii noi, am descoperit o lume dispărută, o lume în care a trăit și a creat Arnold Lucien Montandon. Ne-am dat seama că în întreaga sa carieră științifică a cunoscut și a corespondat cu un număr mare de personalități în domeniul zoologiei, de la care a primit heteroptere pentru studiu, sau la care a expediat material spre a fi cercetat, sau la care a apelat pentru a-i determina diferite specii de insecte (coleoptere, diptere, lepidoptere, etc.). Din lucrările pe care le-am avut la dispoziție am încercat să facem o sinteză cu numele și preocupările științifice ale tuturor celor, pe care îi știm, că au avut legături cu Montandon. Din păcate, în arhive, nu am găsit nimic din corespondența vastă purtată de Montandon cu personalități din întreaga lume: Franța, Anglia, Finlanda, Belgia, Ungaria, SUA, Ecuador etc.

Prima lucrare a lui Arnold Lucien Montandon a fost publicată în 1876 în „*Feuille des Jeunes Naturalistes*”, înființată de **Ernest Dollfus** (1852–1872) în 1870, la vârsta de 18 ani, la Mulhouse. Revista „*Feuille des jeunes Naturalistes*” era destinată tinerilor naturaliști atât din Franța cât și din străinătate, care doreau să se reunească și să publice studiile lor de științele naturii. Fondatorul moare foarte tânăr la numai 20 de ani. Ernest Dollfus a făcut parte din Societatea Entomologică din Elveția.

După moartea lui a fost ales membru și în Societatea Entomologică Franceză, care a instituit un premiu anual Dollfus, donat de familia acestuia. Montandon mai publică și alte lucrări, în această revistă, în 1878, 1879, 1880, iar, după cum afirmă chiar el, colaboratorii și în special fondatorul revistei, Ernest Dollfus, i-au dezvoltat dragostea pentru studiul științelor naturii (Andrei & Pandeale, 2006).

Între 1878 și 1885 este perioada de inițiere în studiul moluștelor a tânărului Arnold–Lucien Montandon, care este în corespondență cu abatele **Domonique Dupuy**, «*un nom bien connu parmi les malacologistes de son temps, surtout grâce à son grand ouvrage „Histoire naturelle des Mollusques terrestres et d’eau douce qui vivent en France” (1847–1852). Ainsi que l’on peut déduire de la correspondance, D. Dupuy a été l’un des initiateurs de Montandon dans l’étude des mollusques*» (Andrei & Păunescu, 1982).

În 1906, Montandon scrie, amintindu-și de marele cercetător: «*C’est grâce à l’abbé Dupuy que j’ai commencé, il y a longtemps déjà, de m’occuper des coquilles terrestres et d’eau douce (c’est lui qui avait nommé la plupart des espèces qui ont été signalées dans mes publications de 1880) ...*» (Montandon, 1906). Abatele **Dominique Dupuy** (1812–1885), botanist și malacolog s-a născut la Gers, Franța. Astăzi colecția lui Dominique Dupuy se află la Muzeul din Toulouse. Ea conține 32 de genuri și 347 de specii. Ca cercetător s-a impus cu lucrarea monumentală „*Histoire naturelle des mollusques terrestres et d’eau douce qui vivent en France*“. În România, există cinci scrisori ale lui Dominique Dupuy către Montandon și câteva scrisori de răspuns ale lui Montandon, în arhiva Muzeului Olteniei din Craiova (Andrei & Păunescu, 1982).

În perioada de început a studiilor sale, 1872–1877, când Montandon părăsește Bucureștiul și pleacă în Moldova la Broșteni, ca administrator al Domeniilor Regale, colectează diverse grupe de nevertebrate ca arahnide, pseudoscorpioni, moluște, neuroptere, coleoptere, diptere, himenoptere, heteroptere și lepidoptere (Andrei Pandeale, 2006). Arahnidele colectate în această perioadă sunt oferite spre determinare lui **Léon Becker** (1826–1909) artist, pictor și naturalist belgian, pasionat încă din tinerețe de entomologie și în special de arahnologie. Este cunoscut ca autor al primelor studii asupra araneelor Belgiei. Publică între 1882 și 1896 patru volume

intitulate „*Les Arachnides de la Belgique*”, pe care le-a ilustrat personal. Litografiile realizate de el sunt de bună calitate. A studiat fauna din Olanda, Germania, Moldova și Ungaria. Interesantă este lucrarea „*Faune de Hongrie et de Moldavie (suite)*” publicată în *Annales de la Société Entomologique de Belgique*, Bruxelles, 22, Comptes Rendus, CXXIX–CXXXI [129–131] (Becker, 1879) deoarece speciile din această lucrare au fost colectate de M. A. Montandon din Broșteni.

De asemenea coleopterele colectate au fost oferite lui Fauvel spre determinare. **Charles Adolphe Albert Fauvel** (1840–1921) a fost avocat de profesie și un prolific taxonomist, care a descris 96 de genuri și 1851 de specii. A publicat 246 de lucrări mai ales de coleoptere, în special Staphylinidae. A fost fondator al Revistei de Entomologie (*Revue d'Entomologie*). Lucrarea cea mai importantă este „*Faune Gallo-Rhénane ou species des insectes qui habitent la France, la Belgique, la Hollande, le Luxembourg, la Prusse Rhénane, le Nassau et le Valais avec tableaux synoptiques et planches gravées. Coléoptères*”, publicată în trei volume, iar volumul 3 are 6 fascicule. În materialele colectate de Montandon din familia Staphilinidae, Fauvel a găsit 262 de specii pentru Moldova și Transilvania. Lista a fost publicată în 1882 „*Staphylinides recueillis par M. A. Montadon, dans les Karpathes, près Brostenii (Moldavie)*” în *Revue d'Entomologie* (1: 19 – 22) căreia îi adaugă un supliment în 1884, „*Supplément aux Staphylinides recueillis par M. A. Montadon dans la Moldavie, la Valachie et la Dobroudja*” tot în *Revue d'Entomologie*, (3: 292). Alte coleoptere donate de Montandon Muzeului de zoologie din București au fost determinate în parte de alte personalități de marcă ale entomologiei mondiale ca **Maurice Pic** (1866–1957), specialist în Coleoptera, Cerambycidae, care a reușit să alcătuiască o colecție uriașă de coleoptere, conservată astăzi în Muzeul National de Istorie Naturală din Paris (Capinera, 2008). Îi dedică lui Montandon o specie de coleopter colectată din Măcin-*Barynotus montandoni*.

André Théry (1864–1947) este considerat unul dintre cei mai mari coleopterologi ai lumii, care a studiat familia Buprestidae. Născut în Franța a locuit o mare parte a vieții în Maroc la Rabat și a studiat coleopterele din această zonă dar și din întreaga lume. Bellamy & Descarpentiers (1989) au alcătuit o listă cu 237 de publicații, numai cu lucrările de buprestide. Cea mai cunoscută este volumul de

Fauna Franței, fam. Buprestidae. Théry a avut și alte preocupări și a publicat o mulțime de studii de zoologie, botanică, geologie și meteorologie. A determinat material, în special coleoptere pentru colecția lui Montandon, pe care acesta a donat-o muzeului din București.

Raffaello Gestro donează Muzeului de Zoologie din București, în 1897, o colecție de coleoptere exotice, alcătuită din 378 specii și 689 exemplare, iar Montandon îi dedică în același an un gen nou *Gestroiella* (Naucoridae) și o specie nouă *Belostoma gestroi* Montandon în 1900 (Belostomatidae). Raffaello Gestro (1845–1936) este unul dintre cei mai importanți entomologi italieni, care a fost director la Museo Civico di Storia Naturale din Genova și președinte al Societății Entomologice Italiane. Gestro a publicat 147 de lucrări de taxonomie a coleopterelor unde a descris 936 de specii noi pentru știință din materialele colectate de exploratorii italieni Beccari, Bottego, DiAlbertis, Fea, Modigliani și Raap în Africa, Asia, Oceania (Conci & Poggi, 1996).

Colecția de Ortoptere a Muzeului National de Istorie Naturală „Grigore Antipa” a fost înființată de Arnold Lucien Montandon, la începutul sec. XX, cu exemplele colectate personal și determinate de **Malcolm Burr**. Prima lucrare, cu material colectat de Montandon și determinat de M. Burr, este publicată în *Transactions of The Royal Entomological Society of London* din 1898, în vol. 46: 43–53 „A List of Rumanian Orthoptera, with Descriptions of Three New Species”. Una din aceste trei specii este dedicată lui Montandon *Callimenus montandoni* (fam. Tettigoniidae). Malcolm Burr (1878–1954), cunoscut ca entomolog, scriitor, călător și translator face o excursie în estul Europei în 1898, la numai 20 de ani, ca student al Universității din Oxford. Mai târziu va deveni expert mondial în Orthoptere și Dermaptere. Colecția sa de dermaptere exotice este acum în patrimoniul unor muzee importante ca Natural History Museum, Londra și Hope Museum, iar colecția de Ortoptere din Europa este conservată la Universitatea din Oxford. Călătoria lui **Malcolm Burr** cuprindea câteva țări din estul Europei, între care știm sigur Muntenegru (Baker, 2008) și Romania, unde a vizitat Bucureștiul, după cum apare în cea de a doua lucrare publicată în „*The Entomologist's Monthly Magazin, Second Serie*”, vol 10 (88–91 pp)– *List of the Orthoptera with localitie*, unde mulțumește lui Montandon pentru materialul pe care i l-a pus

la dispoziție pentru studiu, dar și pentru ospitalitatea oferită în scurtul sejur din București (Andrei & Pandele, 2006).

Neuropterele și Odonatele din donația Montandon au fost determinate de René Martin, Mac Lechlan și Melcolm Bur. **René Martin** (1846 – 1925), entomolog de origine franceză, s-a născut și a studiat în Franța, iar apoi a trăit în Chile, unde a și murit, în mica localitate Villa Alemana, în 1925.

Robert McLachlan (1837–1904), entomolg englez specialist în neuropteran, a fost primul editor al revistei *Entomologists' Monthly Magazine*. Din 1858 a fost membru al Societății Entomologice din Londra, secretar din 1868 până în 1872, trezorier în perioada 1873 – 1875 și președinte între 1885 – 1886.

Colecția de himenoptere a Muzeului „Grigore Antipa” își are originea în colecția achiziționată de la firma „Otto Staudinger & Bang Haas” în 1883 (Murariu, 2009) și din materialele colectate de Montandon sau primite ca donație. Dintre personalitățile care au determinat unele dintre aceste himenoptere au fost **Joseph Vachal** (1858 – 1911) entomolog francez și **José María Hugo de la Fuente Morales** (1855 – 1932), entomolg spaniol și preot, membru al Societății Regale Spaniole de Istorie Naturală (Randall & Slater, 1995).

Ernst Evald Bergroth (1857–1925) își face studiile la Universitatea din Helsinki unde obține specializarea în medicină și istorie naturală; își continuă studiile la Stockholm și Berlin. Practică medicina în Finlanda, apoi pleacă în Statele Unite ale Americii. Devine o autoritate mondială în studiul ordinului Heteroptera, și publică peste 300 de lucrări, multe dintre ele sunt cu descrieri de specii exotice. Nu este specializat pe un grup anume, dar la un moment dat a fost considerat expert pe Aradidae. Multe dintre descrierile de la începutul activității lui Bergroth s-au bazat pe exemplare din colecția Fallou, care este în Mzeul Național de Istorie Naturală din Paris, mai multe descrieri de specii s-au bazat pe exemplare din colecția lui Montandon (MGAB). A avut muncă de teren puțină, dar a identificat cea mai mare parte a colecțiilor altora; exemplarele tipdescrise de el se află la Muzeul Zoologic al Universității din Helsinki, Finlanda (MZHF) și în alte muzee (Gordh & Headrick, 2011). Montandon îi dedică două specii *Enithares bergrothii* Montandon, 1892 (Notonectidae) și *Vadimon bergrothi* Montandon, 1892 (Reduviidae)

Carlos Frederico Guillermo Berg (1843 – 1902) a fost primul biolog al Muzeului din Riga, Lituania, transformat ulterior în Universitatea din Riga. A plecat în Argentina în iunie 1873, unde lucrează ca muzeograf la muzeul din Buenos Aires, al cărui director era Hermann Carl Conrad Burmeister. Profesor la Colegiu și apoi la Universitate, îi succede lui Burmeister ca director al Muzeului în 1892 (Gordh & Headrick, 2011). Este cunoscut ca cercetător în domeniul heteropterelor și s-a impus prin lucrările sale: *Hemiptera Argentina* (1879, 1884). Tipurile descrise de el sunt depozitate în Muzeul de La Plata și un număr mai mic se află în Muzeul de Istorie Naturală din Buenos Aires. Bibliografia a fost publicată de Gallardo (1902). Montandon îi dedică două specii *Ambrysus bergi* Montandon, 1897 (Naucoridae) și *Belostoma bergi* Montandon, 1913 (Belostomatidae).

Lucien François Lethierry (1830 – 1894) specialist în heteroptere căruia Montandon îi dedică o specie în 1903: *Oncocoris lethierryi* (Hemiptera: Pentatomidae). Colecția Lethierry a fost achiziționată după moartea sa, de Noualhier, care a făcut o mulțime de tranzacții și schimburi cu astfel de materiale din colecții. Cele mai multe schimburi au fost făcute cu August Puton. Ambele colecții, Puton și cea a lui Noualhier, au ajuns în cele din urmă în Muzeul de Istorie Naturală din Paris, astfel încât cea mai mare parte a colecției lui Lethierry ar trebui să fie, de asemenea, în muzeul din Paris, fie în colecția lui August Puton fie în colecția lui Martial Jean Maurice Noualhier.

Martial Jean Maurice Noualhier (1860 – 1898). Entomolog de origine franceză, specialist în Hemiptera. Noualhier colectează din expedițiile sale în Elveția, Maroc și din Algeria. Se mută în Insulele Canare din cauza sănătății și descrie aici mai mult de 50 de specii din care 29 au rămas valide. A cumpărat colecția de Hemiptere și Coleoptere a lui Lucien François Lethierry. Exemplarele cumpărate și cele din colecția lui au ajuns la Muzeul de Istorie Naturală din Paris, iar biblioteca sa a fost dată Societății Entomologice din Franța, al cărui membru a fost. Montandon cercetează colecțiile sale și îi dedică o specie în 1896: *Coptosoma noualhierii* (Plataspidae) (Randall & Slater, 1995).

Leonardo Fea (1852–1903), zoolog, artist și explorator italian din secolul al XIX-lea. Ca artist a ilustrat lucrările lui Raffaello Gestro

alături de care a lucrat mai mulți ani în muzeul din Genova ca asistent. La muzeul din Genova a lucrat între 1872 și 1903. El a făcut câteva expediții importante în Birmania (unde a petrecut patru ani și unde a colectat un număr mare de insecte și păsări), în Insulele Capului Verde (1898), în Golful Guineei (1899–1900) și în Africa de Vest, partea portugheză (Capinera, 2008). Din expediția în Insulele Capului Verde a colectat 47 de specii de păsări, din care 11 erau necunoscute. I-au fost dedicate mai multe specii între care: *Azemiops feae* (Boulenger 1888), *Pterodroma feae* (Salvadori, 1899), *Chiromyscus chiropus* (Thomas 1891), *Muntiacus feae* (Thomas & Doria 1889). Montandon studiază colecția de heteroptere a Muzeului din Genova și îi dedică o specie în 1897, *Cheirochela feana* (fam. Naucoridae).

George Willis Kirkaldy (1873–1910), entomolog englez, scoțian, specializat pe Hemiptera. El a fost membru al Societății Regale de Entomologie. Kirkaldy a fost educat în Anglia, iar în 1903 a plecat în Hawaii să lucreze pentru Statele Unite, la Departamentul de Agricultură. Kirkaldy a fost autorul a foarte multe lucrări taxonomice în care descrie specii și genuri noi. Colecțiile sale de Auchenorrhyncha și Heteroptera sunt acum la Muzeul de Istorie Naturală din Londra, Universitatea din Kansas (Snow Collection), în Muzeul Bernice p. Bishop din Honolulu (Hawaii) și la Muzeul Național de Istorie Naturală din Washington (Carpenter, 1953). Îi dedică lui Montandon subgenul *Montandonista* în 1901 și două specii, *Notonecta montandoni* în 1897 (Notonectidae) și *Mormidea montandoni* în 1902 (Pentatomidae) (Andrei & Pandele, 2006).

Colecția **Jean Baptiste Auguste Puton** (1834–1913 este conservată La Muzeul National de Istorie Naturală din Paris (MNHN). Puton a publicat numeroase lucrări pe o varietate largă de grupuri de heteroptere și este bine cunoscut pentru o serie de cataloage (1869, 1875, 1886, 1899). Prima ediție (1869) a fost limitată la Europa, a doua ediție (1875) a fost extinsă pentru a include și bazinul mediteranean, a 3-a și a 4-a editie (1886, 1899) au fost în continuare extinse pentru a include întreaga regiune Paleartică (Randall & Slater, 1995). În 1878 Puton a publicat un rezumat al Heteropterelor din Franța. În 1888 îi dedică lui Montandon genul *Montandoniella*, sinonimozat acum cu *Temnostethus* Fieber, 1860. Determină material din colecțiile Muzeului din București.

Bror Yngve Sjöstedt (1866–1948), naturalist suedez, care își ia doctoratul, în 1896, la Universitatea din Uppsala. Între 1897–1902 lucrează ca asistent la „Statens Entomologiska Anstalt“, apoi ca profesor și curator la Muzeul de Istorie Naturală din Stockholm. A făcut câteva expediții în Africa, Kilimanjaro și a editat „*Wissenschaftliche Ergebnisse der Schwedischen Zoologischen Expedition nach dem Kilimandjaro, dem Meru und umgebenden Massaistepfen Deutsch-Osatafrikas*„ 1905–1906. 2 Band, Abt. 8. Stockholm: K. Schwed. Akad. (1907–1910). Materialul colectat în aceste expediții este depozitat la Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm, Suedia (NHRS). Din aceste expediții îi încredințează spre studiu lui Montandon o parte din materiale și anume cele din grupele Geocorinae, Belostomidae, Nephidae, Mononychidae și Naucoridae pe care Montandon le publică în volumele destinate acestei expediții la Stockholm, Suedia. Îi dedică două specii, din materialul colectat în Africa, *Geocoris sjoestedti* în 1910 (Lygaeidae) și *Ranatra sjoestedti* în 1911 (Nepidae).

Léon Marc Herminie Fairmaire (1820–1906), entomolog francez, cunoscut pentru lucrările sale numeroase dedicate descrierii de Coleoptere, dar a publicat și despre Hymenoptere și Hemiptere. A fost membru al Societății Entomologice din Franța încă din 1842 și președinte de onoare. Prima lucrare a publicat-o în 1843, iar ultima a apărut în 1905. În toată activitatea sa a adunat o colecție imensă aflată astăzi la Muséum National d’Histoire naturelle Paris. A scris peste 450 de lucrări și note. Montandon descrie un gen nou, *Pseudambryssus fairmaire* cu o specia dedicată lui Fairmaire (Fox, 1906).

Arnold-Lucien Montandon a colaborat cu peste o sută de persoane, un număr destul de mare ca să-l putem acoperi într-o singură lucrare. Rămâne să ne ocupăm pe viitor și de alte personalități științifice din domeniul entomologiei și al zoologiei cu care Montandon a lucrat, fie a determinat material pe care l-a primit spre studiu, fie a dat material zoologic să fie determinat, fie a studiat heteroptere din colecții celebre și din mari muzee. Oricum ar fi, capacitatea de a aborda grupe de studiu diferite, de vertebrate și nevertebrate, numărul atât de mare de oameni cu care era în corepondență sau în diverse relații legate de interesele științifice și activitatea acestui om trezesc, acum la 100 de ani de la moartea sa, admirație și dorința de ai menține veșnic amintirea.

Bibliografie

[1] Andrei, G., 1981– La collection d'Hétéroptères „A. L. Montandon” du patrimoine du Muséum d'Histoire Naturelle „Grigore Antipa” (I) L'inventaire original et la restauration. Travaux du Muséum d'Histoire Naturelle „Grigore Antipa”, 23: 407– 413.

[2] Andrei, G., I. Păunescu, 1982– La correspondance de D. Dupuy avec A. L. Montandon. Travaux du Muséum d'Histoire Naturelle „Grigore Antipa”, 24: 321– 323.

[3] Andrei, G., C. Pandele, 2006– Arnold Lucien Montandon (1852–1922). Corresponding member of the Romanian Academy. Travaux du Muséum d'Histoire Naturelle „Grigore Antipa”, 49: 479– 509.

[4] Baker, R. A., 2008– An english zoologist's travels in Muntenegro 110 years ago. *Natura Montenegrina*, 7 (3): 383– 387.

[5] Bellamy, C. I., Descarpentiers, A., 1989– A bibliography of the Entomological papers of André Théry. – *Giornale Italiano di Entomologia*, 4: 173–182.

[6] Carpenter, M., 1953 – Bibliography of Biographies of Entomologists. *The American Midland Naturalist*, 50(2): 257–348.

[7] Capinera J. L., 2008– *Encyclopedia of Entomology*. Springer: 1419 pp.

[8] Conci C. and R. Poggi. 1996. Iconography of Italian Entomologists, with essential biographical data. *Memoria della Societa Entomologica Italiana* 75: 159–382.

[9] Fox, E.C.D. 1906. Obituary. Leon Fairmaire. *Entomologist's Monthly Magazine* 42: 141.

[10] Gordh, G., D. Headrick, 2011 – *Dictionary of Entomology*, 1526 pp.

[11] Murariu, D., 2009 – Major collectors and their Collections at the „Grigore Antipa” National Museum Of Natural History. *Revista Plural*, 33 (<http://www.plural-magazine.com/>)

[12] Randall T. S., J. A. Slater, 1995 – *True Bugs of the World: Classification and Natural History*, pp. 336.

[13] Sienkiewicz, I., 1964 – The catalogue of the „A. L. Montandon collection” of Palaearctic Heteroptera preserved in the „Grigore Antipa” Museum of Natural History, Bucharest: 1–146.

[14] <http://www-museum.unl.edu/research/entomology/workers/>

[15] <http://www.ndsu.nodak.edu/ndsu/rider/Pentatomoidea/Biographical/biographical.htm>